

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS
PAŽYMA**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 342, 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 342-1, 342-2, 342-3, 342-4, 342-5, 342-6 STRAIPSNIAIS IR KODEKSO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS AUGALŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-1069 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 STRAIPSNIAIS IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 20-781(2), 20-782(2); TAIS NR. 19-4290(4), 19-14459(3))**

2020-09-30 Nr. NV-2631

Vilnius

1. Projektų rengėja – Žemės ūkio ministerija.

2. Projektų tikslas – įgyvendinti Reglamento (ES) 2017/625 139 straipsnio nuostatas ir patikslinti nacionalinį sankcijų bei atsakomybės augalų apsaugos produktų (AAP) srityje reglamentavimą.

3. Dabartinė situacija:

- Baudų dydžiai už AAP vežimo, saugojimo, naudojimo, reklamavimo, įvežimo į Lietuvos Respubliką (toliau – LR), tiekimo rinkai reikalavimų nesilaikymą nepakito ir likę tokie pat, kaip buvo nustatyti 2000 m.
- Šiuo metu nėra nustatyta administracinė atsakomybė už LR neregistruotų AAP, AAP, netapačių LR registruotiems AAP, falsifikuotų AAP saugojimą, vežimą, naudojimą, reklamavimą, įvežimą į LR iš Europos Sąjungos (ES) valstybių narių ir Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybių ar iš ne ES valstybių narių ir ne EEE valstybių, tiesimą rinkai.
- *Administracinių nusižengimų kodekso (ANK)* nustatytos atsakomybės dydžiai neįtikrina pažeidimų šioje srityje prevencijos ir neturi veiksmingo, atgrasančio poveikio, lyginant su baudomis už panašius nusižengimus. Pagal galiojančius baudų dydžius, Lietuvoje tęsiasi ydinga situacija, kad pažeidėjai labiau suinteresuoti sumokėti baudą, nei laikytis teisės aktų nustatytų reikalavimų. Tai sudaro prielaidas piktnaudžiauti teise, išvengti atsakomybės.
- Komisija audito išvadose nurodo, kad galiojantys baudų dydžiai ES šalyse per maži, kad atgrasytų asmenis nuo pažeidimų, sankcijos už augalų apsaugos pažeidimus neefektyvios.
- Valstybinė augalininkystės tarnyba (VAT) 2015–2019 m. nustatė tokį nusižengimų, susijusių su LR neregistruotais AAP, skaičių: 2015 m. nustatyta 19 atvejų, 2016 m. – 40, 2017 m. – 52, 2018 m. – 35, 2019 m. – 69 atvejai, 1 atveju nustatytas AAP, netapatus LR registruotam AAP. Subjektams vykdant veiklą su AAP, 2016 m. VAT nustatė 165 pažeidimus, susijusius su AAP naudojimo, tiekimo rinkai, saugojimo reikalavimų laikymusi; 2017 m. – 173 pažeidimus; 2018 m. – 251 pažeidimą; 2019 m. – 185 pažeidimus.
- *Augalų apsaugos įstatymas* keičiamas siekiant perkelti 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/625 139 str. nuostatas, kuriomis numatyta ES valstybėms pareiga nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas, taip pat užtikrinti, kad finansinės sankcijos, taikomos už šio Reglamento pažeidimus ir už augalų apsaugos taisyklių pažeidimus, padarytus užsiimant nesąžininga arba klaidinančia praktika, atspindėtų, laikantis nacionalinės teisės, bent veiklos vykdytojo gautą ekonominę naudą arba, kai tikslinga, veiklos vykdytojo apyvartos procentinę dalį.

4. Projektų esmė: esminiai siūlomo teisinio reguliavimo elementai:

- ANK pakeitimo įstatymo projektu siūloma:

- **didinti baudų dydžius už augalų apsaugos produktų (AAP) vežimo, saugojimo, naudojimo, reklamavimo, įvežimo į LR iš ES valstybių narių ir EEE valstybių ar iš ne ES valstybių narių ir ne EEE valstybių, tiekimo rinkai reikalavimų nesilaikymą:**
  - AAP *vežimo, saugojimo* reikalavimų pažeidimas užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 300 iki 500 eurų (*iki šiol buvo nuo 60 iki 120 eurų*) ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 400 iki 600 eurų (*iki šiol nebuvo nustatyta*). Pakartotinai padarytas nusižengimas užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 500 iki 700 eurų (*iki šiol buvo nuo 140 iki 300 eurų*) ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 600 iki 800 eurų (*iki šiol nebuvo nustatyta*);
  - AAP *naudojimo* reikalavimų pažeidimas užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 500 iki 700 eurų (*iki šiol buvo nuo 150 iki 250 eurų*) ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 600 iki 800 eurų (*iki šiol nebuvo nustatyta*). Pakartotinis nusižengimas – atitinkamai nuo 700 iki 900 eurų (*iki šiol buvo nuo 300 iki 450 eurų*) ir nuo 800 iki 1000 eurų (*iki šiol nebuvo nustatyta*);
  - *reklamavimo, apskaitos tvarkymo* reikalavimų pažeidimas užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 700 iki 900 eurų (*iki šiol buvo nuo 300 iki 560 eurų*) ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 800 iki 1000 eurų (*iki šiol nebuvo nustatyta*). Pakartotinis nusižengimas – nuo 900 iki 1100 eurų (*iki šiol buvo nuo 700 iki 1500 eurų*) ir nuo 1000 iki 1200 eurų (*iki šiol nebuvo nustatyta*);
  - AAP *įvežimo* reikalavimų pažeidimas (*iki šiol administracinė atsakomybė nebuvo nustatyta*) užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 900 iki 1100 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 1000 iki 1300 eurų. Pakartotinis nusižengimas – nuo 1100 iki 1400 eurų ir nuo 1300 iki 1600 eurų;
  - AAP *tiekimo rinkai* reikalavimų pažeidimas (*iki šiol atsakomybė nebuvo nustatyta*) užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 1300 iki 1700 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 1400 iki 1800 eurų. Pakartotinis nusižengimas – nuo 1700 iki 2100 eurų ir nuo 1800 iki 2200 eurų;
- **nustatyti administracinę atsakomybę už AAP, *tapusių LR registruotiems AAP, vežimo, saugojimo, naudojimo, reklamavimo, tiekimo rinkai reikalavimų pažeidimus, LR neregistruotų AAP, AAP, netapusių LR registruotiems AAP, falsifikuotų AAP vežimą, saugojimą, naudojimą, reklamavimą, įvežimą į LR iš ES valstybių narių ir EEE valstybių ar iš ne ES valstybių narių ir ne EEE valstybių, tiekimą rinkai:***
  - ANK projekto 342¹ straipsnyje numatyti tokius pat baudų dydžius, kaip ir už veiksmus su LR registruotais AAP, taip pat nustatyti baudų dydžius ir už įvežimo pažeidimus;
  - ANK projekto 342² straipsnyje numatyti, kad LR *neregistruotų AAP vežimas, saugojimas* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 600 iki 900 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 700 iki 1100 eurų. Pakartotinis nusižengimas – nuo 900 iki 1300 eurų ir nuo 1100 iki 1500 eurų;
  - LR *neregistruotų AAP naudojimas* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 900 iki 1300 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 1100 iki 1500 eurų. Pakartotinis – nuo 1300 iki 1700 eurų ir nuo 1500 iki 1900 eurų;
  - LR *neregistruotų AAP reklama* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 1300 iki 1700 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 1500 iki 1900 eurų. Pakartotinis – nuo 1700 iki 2100 eurų ir nuo 2100 iki 2500 eurų;
  - LR *neregistruotų AAP įvežimas* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 1700 iki 2100 eurų. Pakartotinis – nuo 2100 iki 2500 eurų;
  - numatyti, kad LR *neregistruotų AAP tiekimas rinkai* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 2100 iki 2500 eurų. Pakartotinis – nuo 2500 iki 2900 eurų;
  - ANK projekto 342³ straipsnyje (*iki šiol nebuvo nustatyta*) numatyti, kad AAP, *netapusių LR registruotiems AAP, vežimas, saugojimas* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 1000 iki 1400 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kt. atsakingiems

- asmenims – nuo 1200 iki 1600 eurų. Pakartotinis – nuo 1400 iki 1800 eurų ir nuo 1600 iki 2000 eurų;
- AAP, *netapačių* LR registruotiems AAP, *naudojimas* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 1400 iki 1800 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 1600 iki 2000 eurų. Pakartotinis – nuo 1800 iki 2200 eurų ir nuo 2000 iki 2400 eurų;
  - AAP, *netapačių* LR registruotiems AAP, *reklama* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 1800 iki 2200 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 2000 iki 2400 eurų. Pakartotinis – nuo 2200 iki 2600 eurų ir nuo 2400 iki 2800 eurų;
  - AAP, *netapačių* LR registruotiems AAP, *įvežimas* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 2200 iki 2600 eurų. Pakartotinis – nuo 2600 iki 3000 eurų;
  - AAP, *netapačių* LR registruotiems AAP, *tiekimai rinkai* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 2600 iki 3000 eurų. Pakartotinis – nuo 3000 iki 3400 eurų;
  - ANK projekto 342⁴ straipsnyje numatyti, kad *falsifikuotų* AAP *vežimas, saugojimas* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 1400 iki 1800 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 1600 iki 2000 eurų. Pakartotinis – nuo 1800 iki 2200 eurų ir nuo 2000 iki 2400 eurų;
  - *falsifikuotų* AAP *naudojimas* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 1800 iki 2200 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 2000 iki 2400 eurų. Pakartotinis – nuo 2200 iki 2600 eurų ir nuo 2400 iki 2800 eurų;
  - *falsifikuotų* AAP *reklama* užtraukia baudą asmenims nuo 2200 iki 2600 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 2400 iki 2800 eurų. Pakartotinis – nuo 2600 iki 3000 eurų ir nuo 2800 iki 3200 eurų;
  - *falsifikuotų* AAP *įvežimas* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 2600 iki 3000 eurų. Pakartotinis – nuo 3000 iki 3400 eurų;
  - *falsifikuotų* AAP *tiekimai rinkai* užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 3000 iki 3400 eurų. Pakartotinis – nuo 3400 iki 3800 eurų;
- **nustatyti administracinę atsakomybę juridiniams asmenims už pavojingiausias veikas už LR neregistruotų AAP, AAP, netapačių LR registruotiems AAP, falsifikuotų AAP įvežimą į LR iš ES valstybių ir EEE valstybių ar ne ES valstybių ir ne EEE valstybių, tiekimą rinkai:**
- ANK projekto 342⁵ straipsnyje nustatyti proporcingas sankcijas už pavojingą žmonių sveikatai, aplinkai tiesioginę įtaką turintį administracinį nusižengimą – VAT reikalavimo pašalinti iš rinkos ir Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka bei terminais perduoti atliekų tvarkytojui, turinčiam teisę tvarkyti atitinkamas atliekas, nesilaikymą. Numatyti, kad tokio VAT reikalavimo nesilaikymas užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 1500 iki 2500 eurų arba juridinių asmenų vadovams ar jų įgaliotiems asmenims – nuo 2500 iki 3500 eurų. Pakartotinis nusižengimas – nuo 2500 iki 3500 eurų ir nuo 3500 iki 4500 eurų;
- **nustatyti administracinę atsakomybę fiziniams asmenims, juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims, platinantiems AAP be AAP platinimo leidimo:**
- ANK projekto 342⁶ straipsnyje nustatyti sankcijas už AAP platinimą neturint AAP platinimo leidimo. AAP platinimas neturint leidimo užtraukia baudą fiziniams asmenims nuo 300 iki 600 eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 400 iki 700 eurų. Pakartotinis nusižengimas – nuo 600 iki 900 eurų ir nuo 700 iki 1000 eurų.
- **patikslinti Valstybinės augalininkystės tarnybos, Muitinės departamento įgaliojimus, nustatyti įgaliojimus Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai taikyti administracines**

nuobaudas fiziniams asmenims, juridinių asmenų vadovams ar kitiems asmenims, kurie pažeidė ANK projekte išdėstytus reikalavimus.

- **Augalų apsaugos įstatymo pakeitimo projektu** siūloma įtvirtinti atsakomybės (sankcijų) taikymo fiziniams ir juridiniams asmenims aspektus. Už pavojingiausius nusižengimus su AAP siūloma juridiniams asmenims nustatyti baudą nuo bendrųjų metinių pajamų procentinio dydžio – už LR *neregistruotų* AAP, AAP, *netapačių* LR registruotiems AAP, *falsifikuotų* AAP *įvežimą* į LR, *tiekimą rinkai*:
  - už LR *neregistruotų* AAP *įvežimą*, *tiekimą rinkai* skirti nuo 5 iki 7 proc. bendrųjų metinių pajamų baudą, pakartotinai per vienus metus padariusiems pažeidimą skirti nuo 8 iki 10 proc. bendrųjų metinių pajamų baudą;
  - už AAP, *netapačių* LR registruotiems AAP, *įvežimą*, *tiekimą rinkai* skirti nuo 7 iki 9 proc. bendrųjų metinių pajamų baudą, pakartotinai per vienus metus padariusiems pažeidimą skirti nuo 10 iki 12 proc. bendrųjų metinių pajamų baudą;
  - už *falsifikuotų* AAP *įvežimą*, *tiekimą rinkai* skirti nuo 9 iki 11 proc. bendrųjų metinių pajamų baudą, pakartotinai per vienus metus padariusiems pažeidimą skirti nuo 12 iki 14 proc. bendrųjų metinių pajamų baudą;
  - tais atvejais, kai sunku ar neįmanoma nustatyti juridinių asmenų bendrųjų metinių pajamų arba jos yra mažesnės negu 200 000 eurų, vietoj pirmiau nurodytų baudų juridiniams asmenims siūloma skirti nuo 10 000 iki 20 000 eurų baudą.

Taip pat numatoma nustatyti pažeidimų tyrimus nagrinėjantį subjektą (VAT direktoriaus įsakymu sudaryta komisija), jo įgaliojimus, pažeidimų tyrimo dalyvius, jų informavimo tvarką ir terminus, dalyvių procesines teises ir pareigas, pažeidimų nagrinėjimo tvarką ir terminus, įstatymo įgyvendinimo ir taikymo principus.

Projektu nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- atsakomybės nustatymas už LR neregistruotų, netapačių LR registruotiems ir (ar) falsifikuotų AAP vežimą, naudojimą ir tiekimą rinkai padės kovoti su šešėline ekonomika bei mažinti nelegalios AAP rinkos augimą, skatins sąžiningos AAP rinkos kūrimą, sudarys prielaidas formuoti pirkėjų įpročius vykdyti veiklą su LR registruotais AAP;
- pažymėtina, kad Projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas: suderinta be pastabų su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Muitinės departamentu, Valstybine augalininkystės tarnyba. Atsižvelgta į Vidaus reikalų ministerijos, Teisingumo ministerijos, Policijos departamento pastabas. Aplinkos ministerija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba per nustatytą terminą pastabų nepateikė. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pakartotinai teikia pastabą dėl Projekte siūlomų suteikti įgaliojimų VAT direktoriaus įsakymu sudarytai komisijai, kuri nėra viešojo administravimo subjektas, skirti baudas ir dėl to kylančio prieštaravimo kitoms Projekto nuostatoms, pagal kurias skiria baudas VAT.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Projektai tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina, tačiau atitinka įtvirtintus šešėlinės ekonomikos mažinimo siekius.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektus svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje), prieš tai klausimą aptarus tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės antrinėje išvadoje pateiktą pastabą.

